

Remediëren? Doodgewoon!

De VON verrichtte vanaf haar ontstaan in 1970 pionierswerk op zowat alle domeinen van het moedertaalonderwijs. De resultaten hiervan zijn de laatste jaren zo goed als aanvaard door onder meer officiële instanties en schoolboekauteurs. Vanaf 1989 legde de vereniging dan ook de klemtoon op het doorgeven van ideeën, werkvormen en vaardigheden uit aan verwante domeinen zoals alfabetisering, Nederlands aan anderstaligen (nu NT2) en zakelijke communicatie. Door middel van *Vonk* en navormingsinitiatieven vonden die 'nieuwe' ideeën ingang in het gewone onderwijs. Het was het begin van een informatiecampagne die tegelijkertijd de leerkrachten sensibiliseerde voor allerlei problemen die zich in het basis- en secundair onderwijs voordeden.

De VON heeft daarbij steeds aandacht gehad voor leerlingen met leermoeilijkheden en zich ingezet voor fundamentele gelijkberechtiging van **alle** lerenden en taalgebruikers, ongeacht hun individuele, sociale en culturele achtergrond of mogelijkheden (VON-visie 1984). Intussen wordt de aandacht voor leermoeilijkheden uitgedrukt in het woord *remediëren* dat vrij snel een volwaardig begrip is geworden. Toonaangevend in de navorming in Vlaanderen is de CBL-werkgroep Remediëring van de UIA die jaarlijks een congres organiseert en in samenwerking met het Centrum voor Taalleerproblemen van de Vrije Universiteit Amsterdam het certificaat Remedial Teacher uitreikt.

Wat is nu het VON-standpunt over remediëren in het gewoon onderwijs? Net zoals intercultureel onderwijs in elke les geïntegreerd moet zijn en niet als een apart onderdeel gegeven mag worden, heeft ook remediëren zijn plaats in elke les (VON-visie 1996; zie *Vonk* 25/4, maart-april 1996, p. 69-73). Dat sluit bovendien aan bij het standpunt dat elke leraar ook moedertaalleraar is, en dan bedoelen we niet dat hij bekommerd is om de uitspraak van het AN, maar wel om het meedelen van instructies, het aanleren van taalvaardigheden en het bezig zijn met taalbeschouwing. Iedere leraar is in die zin ook een remediërend leraar, zonder de remedial teacher die een gespecialiseerde opleiding heeft gevolgd, zijn taak te ontszeggen.

Op 14 november 1990 stelde René Stes op een navorming georganiseerd door de VON en het Centrum voor Andragogiek van UFSIA dat aandacht voor structuur, tijd, soepelheid, tolerantie, herhalingen, openheid en geduld de basisbegrippen zijn voor remediëren (voor

een verslag van de navorming, zie Luc Wyls: Spraak- en taalhandicaps bij het leren. *Vonk* 20/5, juni 1991.). Er is dus niet zoveel verschil tussen goed en efficiënt lesgeven en remediërend werken. De leraar moet vooral oog hebben voor de manier waarop leerlingen informatie verwerken. Extra aandacht moet geschonken worden aan het structureren van grotere gehelen, het gebruiken van visuele voorstellingen, het lezen van opdrachten, het opstellen van leerkaarten met kenniselementen en de opeenvolgende stappen die leerlingen moeten nemen voor het uitvoeren of oplossen van opdrachten, zichzelf corrigeren, enz. Hiernaast kunnen hulpmiddelen als woordenboeken, cassette-recorders en tekstverwerkers, en tegemoetkomingen als vrijstellingen van dictees, het mondeling bespreken van schriftelijke examens, het meer tijd geven tijdens examens, enz. wonderen verrichten.

Weliswaar is een extra steun voor de leraar altijd welkom. De taakleraar uit het basisonderwijs verdient zo ook zijn plaats in het secundair onderwijs, hoewel het weinig zin heeft een 'groene leraar' die zich enkel richt op drugs op school, of een remedial teacher die zich alleen maar bezighoudt met remediëren, vrij te maken. Die personen moeten één zijn, want het gaat tenslotte om hetzelfde onderdeel: begeleiding van leerlingen.

We mogen niet twifelen aan de plaats en de toekomst van het buitengewoon onderwijs. Het gewone onderwijs krijgt het steeds moeilijker om leerlingen te motiveren en te begeleiden. In het buitengewoon onderwijs werken de leraars met aangepaste middelen en methoden. Om therapie te geven, is een leraar secundair onderwijs niet opgeleid, want gespecialiseerd werk hoort thuis in een gespecialiseerde omgeving. Niet alle leerstoornissen kunnen in de school aangepakt worden, maar ze zouden wel (h)erkend moeten worden. Als een patiënt niet snel door een huisarts wordt doorverwezen naar een specialist, kan dit onoverkomelijke problemen meebrengen. Dat is net zo als we leerlingen te lang bijhouden op een ongeschikte plaats. Hier tussenin bevindt zich het domein van de remedial teacher.

Een remedial teacher heeft dus een veelzijdige opdracht 'in' de school, maar 'buiten' de lessen. Toch mogen we niet vergeten dat ook de leraar in de les een remediërende opdracht te vervullen heeft. Het kan de integratie van jongeren met leermoeilijkheden alleen maar verbeteren, en de aanpassing van de les is zo goed als nihil! Of is dit juist het probleem?

Remediëren kan gewoon, maar is zeker niet doodgewoon!

Wilfried De Hert
 voorzitter
Louis Janssenslaan 40
2100 Deurne